

فرهنگ

مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات

فرزانه رضایی مزینانی

رضایی مزینانی، فرزانه ۱۳۵۵-
فرهنگ مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات / فرزانه رضایی مزینانی
تهران: نشر کتابدار، ۱۳۹۲
۴۹۱، ۶۹ ص.
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیپا
یادداشت: واژه نامه
یادداشت:

Dictionary of information & Communication Technology Management (ICTM)

موضوع: تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات - واژه نامه ها - انگلیسی
موضوع: زبان انگلیسی - واژه نامه ها - فارسی
رده کنگره: ۱۳۹۲ ف۴ ۵۷/۵۸/۵
رده دیویی: ۰۰۴/۰۳
شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۶۸۵۵۸

www.ketabdar.org
mohseni@ketabdar.org

عنوان: فرهنگ مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات

مؤلف: فرزانه رضایی مزینانی

صفحه آرا: نسرين حاجي علي

مجموعه کتابدار: ۱۶۱

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۲ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۴۱-۰۶۲-۷

تلفن: ۸۸۹۷۹۵۶۱ / ۸۸۴۸۱۳۵۳-۴

دورنگار: ۸۸۹۷۹۵۶۰ / همراه: ۰۹۱۲۱۸۸۳۵۸۱

نشانی پخش: کتابدار، تهران، صندوق پستی ۱۴۱۵۵ / ۱۹۷۳

سیاس گزاری

فرهنگ‌نگاری پیمودن مسیری دشوار و نیازمند صرف وقت و دقت، بازنگری‌های فراوان، ورود به وادی‌های گوناگون و غیره در نظریه‌هاست؛ علاوه بر این‌ها، چند ضرورت کار فرهنگ‌نگاری را دشوارتر می‌کند: نخست، توجه به طرح کلی روشی مشخص و بسط و تکامل آن در طول کار؛ دوم، ویرایش مداوم در زمینه‌ی کاربست آن روش و معیار کردن تعریف‌ها و سوم، غربالگری مداوم مدخل‌ها و افزودن و حذف مدخل‌های اضافی از نوع بعضی مدخل‌های عمومی یا بسیار تخصصی و غیر ضروری مربوط به زمینه‌های وابسته. پیداست که پیمودن این راه جز به یاری استادان و بزرگوارانی که این سیاس‌گزاری، حق یاری‌های آنان را ادا نمی‌کند هرگز ممکن نمی‌بود.

در این راه از راهنمایی‌های پیوسته و بی‌دریغ این بزرگواران بهره گرفته‌ام: پدرم، زنده‌یاد مهدی رضایی مزینانی که ناپهنگام رفت و حاصل کار را به نام و یاد او پیشکش می‌کنم، استادم، دکتر کامران اعتمادمقدم، برای کمک به یافتن و ترسیم طرح کلی از فرهنگ و نحوه‌ی انتخاب مدخل‌ها، معلم همیشگی‌ام، سیما وزیرنیا، در روش‌شناسی و معیارسازی مدخل‌ها و کاربست نکات مهم زبانی، دکتر مهشید مشیری، در توجه دادن مداوم به اصول فرهنگ‌نویسی گفتنی است که بدون احساس مسئولیت و زحمات بی‌دریغ و مدیریت محترم نشر کتابدار، آقای حمید محسنی، این تلاش بی‌ثمر می‌ماند. از ایشان بسیار متشکرم.

امیدوارم حاصل چهار سال تلاش بی‌وقفه مورد استفاده‌ی مخاطبان قرار گیرد. استفاده از دیدگاه‌های انتقادی صاحب‌نظران برای نگارنده در رفع کاستی‌های کار مغتنم خواهد بود.

فرزانه رضایی مزینانی

بهار ۱۳۹۲

f.rezaie231@gmail.com

مقدمه

انسان پیش از دستیابی به صورت امروزی ارتباطات و انتقال اطلاعات، راهی پر پیچ و خم را پیموده، مسیری که از مراحل استفاده از روش‌های بسیار ابتدایی ادوار و هزاره‌های پیشین، چون کوفتن بر طبل، آتش افروختن بر بلندی‌ها، گسیل داشتن چاپارها و شیوه‌های مشابه دیگر گذشته است، مسیری که قرن‌های متمادی را پشت سر نهاده و از این رهگذر، روش‌ها و ابزارهای آن به تدریج و پس از تغییر و تکامل گام‌به‌گام و طی مراحل تحول گوناگون به شیوه‌های پیچیده و ابزارهای پیشرفته بدل شده است. ادامه‌ی این مسیر در قرن‌های اخیر نیز سفری است از جهان گوتنبرگ به سوی کهکشان مارکونی و سپس به جهان دیجیتال و دنیای نو.

در این دنیای نو و در طول دهه‌های اخیر، سطوح گوناگون و پیچیده‌ی ارتباطات همراه با جریان فزاینده‌ی اطلاعات به کمک فناوری‌های پیشرفته، به سرعت بر همه‌ی ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسان تأثیری گسترده نهاده و چشم‌انداز زندگی او را دگرگون کرده است. این انقلاب فناورانه، در میانی‌ترین هسته‌ی شکل‌دهنده‌ی خود، دربرگیرنده‌ی پویایی فعالیت‌های به هم پیوسته و میان‌رشته‌ای، همچنین مولد ساختارهای شغلی نوین است. مهم‌ترین دستاورد این جریان، پدیدآمدن دانشی جدید با عنوان فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) است. این دانش نو، یعنی یکی از ارکان اساسی سازمان‌های امروزی و بازار کار گسترده‌ای است مبتنی بر تعامل و تبادل و در این میان هیچ چیز از دایره‌ی نیاز به آن بیرون نیست. از جمله سازمان‌های گوناگون، فعالیت‌های اقتصادی شبکه‌ای، بازارهای کار، شرکت‌های چندملیتی، رسانه‌های همگانی، دانشگاه‌ها، سازمان‌های فرهنگی جهانی، حتی حوزه‌های مربوط به پژوهش و تولید دانش، جریان‌های برخاسته از این تحولات مبادله‌محور، همه چیز را به فعالیت وامی‌دارد و از این طریق دادوستد سرمایه و هر نوع کالا صورت می‌گیرد و در عین حال فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز خود مشمول ضرورت تعامل و داد و گرفت در جوامع می‌شود.

گسترده‌ی و اهمیت این دانش میان‌رشته‌ای جدید برای پیوند میان علم، فناوری، صنعت، جامعه و در نهایت، تاثیرگذاری بیشتر در همه‌ی امور، نیازمند مدیریت از ابعاد گوناگون است، به عبارت دیگر، جریان فزاینده و پیچیده‌ی اطلاعات و ارتباطات همراه با فناوری ویژه‌ی خود، مدیریتی حساب شده نیز می‌طلبد، جان کلام اینجاست. حوزه‌ای از دانش جدید با عنوان مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICTM)، در پاسخ به نیاز مذکور پدید آمده است. در واقع استفاده از فنون و راهکارهای گوناگون مدیریتی همه‌ی عناصر پیش‌گفته را یکپارچه کرده و سبب شده است کارایی فناوری، توسعه‌ی ارتباطات، نشر اطلاعات و در نتیجه بهبود کمی و کیفی بازدهی تحقق یابد؛ بازدهی در همه‌ی زمینه‌ها از تولید محصولات مورد نیاز در زندگی روزمره تا جنبه‌های کیفی‌تر زندگی و در نهایت تولید دانش و استفاده‌ی بهینه و انسانی از آن. همچنین مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، جنبه‌های مهم و اجتناب‌ناپذیر دنیای مجازی همچون کارآفرینی را به سمتی مناسب هدایت می‌کند.

امروزه جریان‌های اجتماعی، سازمان‌ها و گروه‌های گوناگون اقتصادی، سیاسی، علمی و فرهنگی برای توسعه‌ی فعالیت‌های خود از طریق مشارکت و تعامل نیازمند فناوری‌های جدید و ارائه‌ی راهکارهای مناسب هستند، ICTM به بسترسازی برای تحقق چنین جریانی در این دنیای نو کمک می‌کند.

ضرورت و هدف تدوین فرهنگ

برای تبیین دگرگونی‌های ژرف زندگی انسان که پیشتر مختصر اشاره‌ای به جنبه‌هایی از آن شد، نظریه‌های گوناگونی ذکر شده است که هر یک نیز به نوبه‌ی خود و بر اساس منطقی ویژه شیوه‌ی رسیدن به این دنیای نو را توضیح می‌دهند. نظریه‌ی تحول اجتماعی این دگرگونی را براساس تغییر ضمن تکامل تدریجی اجتماعی تبیین می‌کند، به این صورت که ذهن انسان نیز چون جنبه‌های زیستی زندگی او طی هزاره‌ها و قرن‌های متمادی طبق اصول و قوانینی در تغییر و تحول بوده است؛ این نظریه مبتنی بر دو اصل «ستیزه و سازگاری برای بقا» و «ماندگاری در خورترین» است.

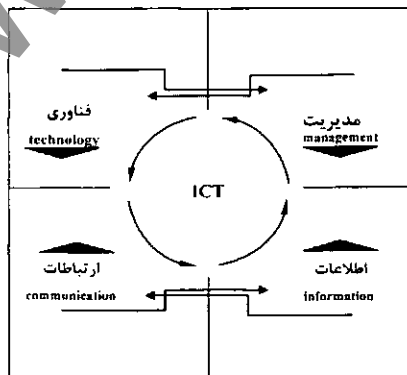
«سازگاری» با این دنیای نو چگونه صورت می‌گیرد؟ چگونه می‌توان «درخور ماندگاری» شد؟ پاسخ این پرسش‌ها در گرو شناختن ویژگی‌های این عصر است. عصری که با استعاره‌های گوناگونی چون عصر آتشفشان/ سیل/ انفجار اطلاعات، دنیای مجازی و حاکمیت شبکه بیان شده است. دنیایی که در آن بخش قابل ملاحظه‌ای از دانش و فرهنگ با واسطه‌های الکترونیک شکل می‌گیرد و بسط می‌یابد. این نیز وجهی از مجاز یا واقعیت زندگی امروز است، که از رهگذر آن، تخصص‌هایی جدید و در نتیجه واژه‌هایی نو نیز پدید آمده و این نوپدیدی واژه‌ها جریانی مداوم است. بنابراین باید ضرورت کارکرد این جهان را شناخت و زبان آن را آموخت. اساسی‌ترین بخش هر زبان نیز واژگان آن است. اهمیت و ضرورت تدوین فرهنگ مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICTM)، یعنی مبنای مدیریت زندگی فناورانه در این دنیای نو، اینجا نمایان می‌شود. فرهنگ حاضر به‌منظور پاسخ‌گویی به این ضرورت تدوین شده است. هدف از تدوین این فرهنگ آماده‌کردن یکی از ابزارهای لازم برای بهره‌گیری مستقیم پژوهشگران این حوزه از کتاب‌ها و سایر منابع انگلیسی زبان است. گفتنی است که در زمینه‌های مرتبط با IT (Information Technology) و ICT (Information & communication Technology) فرهنگ‌هایی در ایران ترجمه یا تالیف شده است که غالب آنها نیز از منابع فرهنگ حاضر است، اما فرهنگ پیش رو نه تنها در کشور ما سابقه‌ای ندارد، بلکه تا آنجا که جستجو کرده‌ام اساساً در کشورهای دیگر نیز درباره‌ی آن تالیفی در دست نیست. نو بودن، پویایی و تنوع زمینه‌های وابسته به موضوع از یک سو و شرکت در سمینارهای بین‌المللی ICTM که ایران ۶ دوره میزبان آن بوده است از سوی دیگر، همچنین زمینه‌های مطالعاتی پیشین، علاقه‌ام را برانگیخت و انگیزه‌ای شد تا نخستین گام را، هرچند کوچک، در این زمینه بردارم. از سال ۱۳۸۶ به مطالعه، پژوهش و گردآوری مدخل‌ها پرداختم؛ جریانی از گردآوری و غربالگری مداوم که تا امروز نیز ادامه داشته و نیازمند تداوم در ویرایش‌های بعدی فرهنگ است.

ویژگی‌ها و روش تدوین فرهنگ

حوزه‌های نظری انتخابی: مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات در عین یکپارچگی دربرگیرنده‌ی زیرمجموعه‌هایی دیگر است و هر یک از زیرمجموعه‌ها نیز خود شامل زمینه‌های فرعی دیگرند. بنابراین در این فرهنگ انتخاب مدخل‌هایی از عرصه‌های گوناگون دانش کاری ناگزیر و ضروری بوده است. همچنین اغلب واژه‌ها تا حد زیادی مرتبط با جریان جهانی شدن و در نتیجه مستلزم همراهی با واژه‌های مربوط به این حوزه است. پیداست که از این مجموعه‌ی به هم پیوسته، دامنه‌ای گسترده پدید می‌آید.

بدیهی است تمام این زمینه‌های وابسته، مرتبط و یا تا حدی مرتبط، محدوده‌ی کار را از هدف این واژه‌نامه به گستره‌ی وسیعی از اصطلاحات می‌کشاند و گردآوری آنها نیازمند مجلدات متعدد است که نه در حوصله‌ی این مجموعه است و نه کاری ضروری، در دایره‌ی هدف این تالیف نیز نمی‌گنجد؛ به علاوه دستیابی به اعم واژه‌های هر حوزه با مراجعه به فرهنگ اختصاصی آن میسر می‌شود؛ بنابراین تا آنجا که به هدف و کارکرد این واژه‌نامه مربوط است از تعیین حدی مشخص برای زمینه‌های نظری وابسته گزیری نبوده. به همین سبب از هر حوزه به انتخاب مفاهیم مبنایی، کلیدی و کلی اکتفا شده است. یعنی آنچه می‌توان قدر مشترک نسبی مقوله‌های مندرج در مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات دانست.

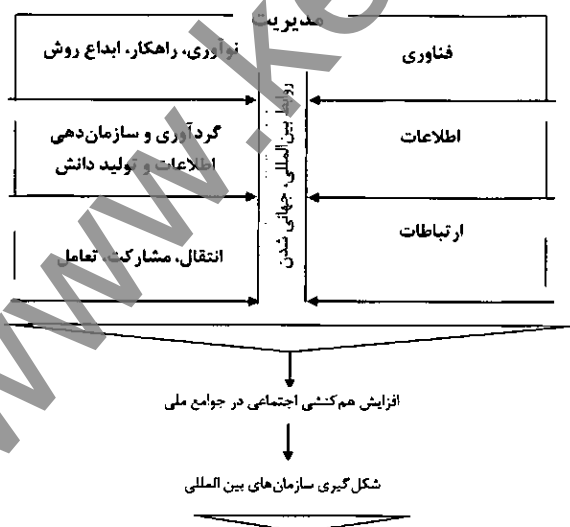
طبق موازین پیش گفته، زمینه‌های وابسته در فرهنگ ICTM، علاوه بر چهار مقوله‌ی اصلی مندرج در عنوان، مدیریت فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این قرارند: جهانی‌سازی، سازمان‌ها و روابط بین‌المللی، رسانه‌ها، تبلیغات، تبادل فرهنگی، مسائل دنیای مجازی، آموزش الکترونیک، تجارت الکترونیک و در یک کلام: electronic everything. ارتباط مقوله‌های اصلی در نمودار زیر نشان داده شده است. همانطور که توضیح داده شد بخشی از مدخل‌ها مربوط به حوزه‌ی روابط بین‌الملل است، از جمله سازمان‌های بازرگانی، فرهنگی و سیاسی. زمینه‌ی اخیر از عوامل مهم و اثربخش بر گسترش و توسعه‌ی ارتباطات در نگرش همگام با جهانی شدن است.

نمودار ۱: حوزه‌های نظری، برهم‌کنش و تداخل آن‌ها

مفاهیم بنیادین فرهنگ: بی‌تردید هر یک از حوزه‌های علوم و فناوری به‌ویژه در عرصه‌ی مسائل نوین جهانی نیازمند فرهنگ اصطلاحات ویژه‌ی خود است. واژه‌های مرتبط با شیوه‌های جدید زندگی انسان که در همه‌ی امور متحول شده از این قاعده مستثنی نیست. انتقال یک پیام یا ارسال نامه که تا چند دهه‌ی پیش به شیوه‌های معمول ارتباط در آن دوره و در زمانی طولانی صورت می‌گرفت هم‌اکنون طی چند ثانیه از طریق اینترنت به هر نقطه‌ای از جهان ممکن شده است. به همین ترتیب واژه‌های عمومی زبان که ابزار ارتباط است تغییر یافته‌اند. به‌عنوان مثال چای به پست و پست به پست الکترونیک تبدیل شد، بدیهی است که هر چه زمان گذشت میزان و دامنه‌ی این تغییر افزایش یافت. فرهنگی که پیش رو دارید گامی هر چند کوچک به‌منظور کمک به مخاطبان برای انطباق با تحولات مذکور است.

مفاهیم پرکاربرد و اصلی این فرهنگ در ترکیب‌های متعدد به کار رفته‌اند و بسامد بالا دارند. حوزه‌های مفهومی انتقال اطلاعات، توسعه‌ی فناوری‌ها، اطلاعات، ارتباطات گوناگون و مدیریت آنها از مفاهیم بنیادین این فرهنگ است. گفتنی است که سعی شده از درج واژه‌های عمومی غیر ضروری اجتناب شود. همانطور که در نمودار ۲ نشان داده شده، نفوذ این حوزه‌ها باعث دگرگونی در همه‌ی ابعاد زندگی عصر حاضر و در همین حال پیوستگی و شباهت نسبی در ساختارهای گوناگون جوامع، در نتیجه آغاز شکل‌گیری جامعه‌ی ملی - جهانی شده است، بنابراین تعدادی از واژه‌های مبنایی این فرایند یعنی جهانی شدن نیز در فرهنگ آمده است.

نمودار ۲: پیوستگی نظام جهانی

واژه‌های مبنایی دنیای مجازی: رشد و گسترش فناوری در همه‌ی زمینه‌های پیش‌گفته، سیستم‌ها و روش استفاده از آن سیستم‌ها را متحول کرده و این تحول و دگرگونی، در نهایت شکلی از زندگی امروز را پدید آورده که با امکانات فراهم آمده از شبکه‌ی جهان‌گستر وب، مبتنی بر ارتباط از راه دور

ممکن می‌گردد. در مجموع می‌توان گفت زندگی الکترونیک یا مجازی شده است. این دگرگونی و تحول در زندگی، تغییراتی نیز در زبان پدید آورده که صورت عمده‌ی آن اضافه شدن صفت مجازی و الکترونیک به غالب مفاهیم پیشین زبان است. واژه‌های پدیدآورنده‌ی این ترکیبات نو از این قرارند: الکترونیک (electronic)، مجازی (virtual)، دیجیتال (digital)، سایبر (cyber)، از راه دور (distance)، از راه دور (tele). مثال ترکیب‌های پدیدآمده از واژه‌های مذکور:

تجارت الکترونیک (electronic commerce)، بانک مجازی (virtual bank)، یادگیری دیجیتال (digital learning) و جنگ مجازی (cyber war)، آموزش از راه دور (distance learning) کار از راه دور (teleworking). واژه‌های ساخته شده برای سخت‌افزارها، شکل‌های گوناگون ارتباط، استعاره‌ها و... نیز به نوبه‌ی خود مقوله‌ای بسیار گسترده است.

شیوه‌ی تدوین فرهنگ

سعی بر آن بوده که در تدوین فرهنگ از جهات گوناگون، روشی یکدست به کار رود. اهم این روش‌ها را می‌توان در دو مقوله: روش تدوین مدخل‌ها همچنین ویژگی‌های زبانی قرار داد.

نکات مربوط به روش تدوین مدخل‌ها:

(۱) مبنای کار معادل‌گذاری و توصیف مدخل‌هاست، اما از انتخاب عنوان فرهنگ توصیفی به سبب وجود استثناهایی پرهیز شده است.

(۲) از میان اختصاری‌ها عبارات کلیدی و مهم تشریح شده‌اند و از توصیف عبارات بدیهی اجتناب شده است.

(۳) مدخل‌های مربوط به نام سازمان‌های مهم از جمله مدخل‌های توصیفی‌اند که در آنها شرح مختصری شامل به ترتیب: کشور/ محل تأسیس، تاریخ تأسیس سازمان و هدف‌ها یا برنامه‌های آن بیان شده است، مگر آنکه اطلاعات کامل در دسترس نبوده باشد. تاریخ تأسیس کلیه‌ی تاریخ‌های ثبت شده براساس تاریخ میلادی و در مورد سازمان‌های ایرانی تاریخ هجری شمسی است.

(۴) در شرح مدخل‌های مربوط به ابداع نظریه، فن یا اصطلاح، به شرط در دسترس بودن اطلاعات، به ترتیب نام کشور یا موسسه، تاریخ ابداع (میلادی)، نام مبدع آمده است.

(۵) برای عبارت‌های اختصاری، ابتدا صورت اختصاری و معادل کامل انگلیسی آن درج شده و معادل فارسی و توصیف آن در محل مربوط به خود جداگانه توضیح داده شده است.

(۶) در هر ترکیب مزجی و ترکیب کامل مبنای آن، ارجاع دوسویه است، یعنی با مراجعه به هریک دیگری را می‌توان یافت. مثال:

infomod= information model

الگو/ مدل اطلاعاتی (infomod = information model)

(۷) روش درج عبارات اختصاری به صورت‌های زیر است:

- سرواژه‌های متشکل از اولین حرف (بزرگ) هر واژه، مثال:

Asia and Ocean Workgroup (= AOW)

- سرواژه‌های متشکل از حرف اول در بعضی واژه‌ها و حرف دوم از واژه‌های دیگر به صورت بزرگ و کل عبارت اصلی با حروف کوچک، مثال:

advanced interactive executive (= AIX)

acknowledgement (= ACK)

- طبق روش معمول در غالب فرهنگ‌ها، واژه‌های پدیدآمده از ترکیب مزجی و عبارات مبنایی آن واژه‌ها با حروف کوچک، مثال:

generalized information system (= genisys)

نکات مربوط به ویژگی‌های زبانی: سعی بر آن بوده که در زمینه‌های: ترتیب قرار گرفتن برابر/ معادل‌های گوناگون برای مدخلی واحد، انتخاب معادل از میان معادل‌های موجود، برابریابی برای مدخل‌های فاقد معادل فارسی، همچنین ساختار معادل‌ها و ساختار تعریف‌ها تا حد امکان روشی یکسان به کار رود که به طور مختصر به مهم‌ترین آنها اشاره می‌شود:

(۱) برابریابی: برای برخی مدخل‌ها نگارنده خود بنا بر کارکرد یا مفهوم یا توصیف معادلی ساخته است از جمله برای مدخل‌هایی که مفهوم استعاری دارند و در برابر آنها در متون ترجمه‌ای معادلی عین ترجمه لغوی ذکر شده یا اصطلاحات جدیدی که پیشتر معادل فارسی مناسب، برای آن‌ها انتخاب نشده است.

برخی از معادل‌ها برساخته‌ی مولف و در منتهای نقد معادل‌های پیشین است و در برخی مدخل‌های مستخرج از متون که معادلی نداشته‌اند با استفاده از ضوابط واژه‌گزینی معادل انتخاب شده است. مثال نوع اول:

ماشین خودکار، خودکاره automaton

نمایه، چهرک avatar

جنگ سایبرنتیک، رایارزم cybernetic war

مثال نوع دوم:

پنبه‌زن، کارت ربا carder

گوشتخوار، جاسوس‌خوار، ردیاب جاسوسی carnivore

سازمان هسته‌ای، سازمان کندویی Cell Organization

مزاحم رایانه‌ای، رایا تور، رایا شکار cyber stalker

ظرف ماهی، میزگرد، میزگرد دو حلقه‌ای fish bowl

(۲) برابر برخی مدخل‌ها بدون ساختار دستوری جمع در زبان مبدأ، در فارسی به صورت جمع به کار می‌روند. به این اصل در تدوین فرهنگ توجه شده است، مثال:

اطلاعات information، ارتباطات communication، تبلیغات advertising، عملیات operation

(۳) برخی از واژه‌ها بدون ساختار دستوری جمع و با توجه به پیشینه‌ی مفهوم، در کنار واژه‌های دیگر و اغلب در میان عبارات اختصاری، مفهوم جمع دارند. این نکته در معادل فارسی رعایت شده است. مثال:

یکپارچه‌سازی کاربردهای سازمان Enterprise Application Integration (= EAI)

سامانه/ سیستم پاسخ‌گویی به پرسش‌ها question answering system

(۴) ساختار زبانی تشریح واژه‌ها به صورت اسمی/ مصدری و بدون ساختار جمله و فعل است، این روش با هدف معیارسازی تعریف و اجتناب از درازگویی انتخاب شده است. مثال: پذیرش، مقبولیت.

در تبلیغات، علاقه‌مندی رسانه‌ها به استفاده از آگهی بازرگانی، همچنین **acceptability** درج پیام در زمینه‌ای ویژه

(۵) از تفصیل و توضیح اضافه و درازگویی که ویژگی رایج و غالب اکثر فرهنگ‌هاست اجتناب شده و در تعریف مدخل‌ها چارچوبی معیارشده، رعایت شده است.

(۶) در موارد ضروری واژه‌های مترادف/ هم‌معنی بعد از معنای مدخل ثبت شده است. مثال: trade in = commerce

(۷) در موارد ضروری برای وضوح بیشتر و دسترسی مخاطب به اطلاعات گسترده‌تر بعد از معنای مدخل به مدخلی دیگر ارجاع داده شده است. مثال:

think tank → brainstorming

(۸) روش تنظیم مدخل در برخی واژه‌ها که به همان صورت انگلیسی در زبان فارسی جا افتاده‌اند، به اینگونه است که ابتدا برابر فارسی و سپس صورت انگلیسی فارسی شده درج گردیده است، مثال: سامانه/ سیستم اطلاعات Information System (= IS)

نظام/ سیستم ارتباطات ملی National Communications System (= NCS)

در ادامه‌ی نکته‌ی مذکور، گفتنی است که در برخی مدخل‌های ترکیبی بیش از دو واژه همچنین در تعریف‌های طولانی تنها به ذکر صورت انگلیسی رایج و یا برابر فارسی اکتفا شده است. **نشانه‌های راهنما:** انتخاب نشانه‌های به کار رفته در فرهنگ ضمن پیروی از قراردادهای ویژه‌ی تابع قراردادها و صورت‌های رایج در تدوین فرهنگ‌هاست. نشانه‌هایی که در فرهنگ به کار رفته از این قرارند:

■ نشانه (=) در کنار مدخل و بعد از تعریف به معنی:

(۱) مترادف/ هم معنی. مثال: correctness = accuracy

(۲) در کنار صورت اختصاری برای مراجعه به عبارت کامل آن و یافتن معادل و تعریف، مثال:

TIE= Transnational Information Exchange

(۳) در کنار ترکیب‌ها برای اشاره به سرواژه‌ی آنها، مثال:

Transnational Information Exchange (= TIE) تبادل اطلاعات فراملی

■ (≠) در کنار مدخل به معنای متضاد، مثال:

cold media سرد رسانه‌ی سرد

■ (→) در کنار واژه‌ها یا عبارات به معنی مراجعه‌شود، بعد از مدخل یا تعریف آن برای وضوح معنا،

مثال:

→ brainstorming think tank

■ (/) در مدخل‌ها یا عبارات تعریفی برای:

۱) جدا کردن برابره‌ای متعدد فارسی یا مترادف‌ها از هم به‌ویژه در مدخل‌ها. مثال:

راهبرد/ استراتژی strategy راهبرد/ استراتژی محوری generic strategy

۲) پیشگیری از تکرار همکرد در فعل‌های مرکب، مثال:

واریسی/ بازرسی کردن inspection

www.ketab.ir